

12. Кузьменко Т. М. Редукція наголошених голосних у сучасному німецькому мовленні (експериментально-фонетичне дослідження): дис. ... канд. філол. наук : 10.02.04 / Тетяна Миколаївна Кузьменко. – Київ, КНЛУ, 2006. – 262 с.
13. Златоустова Л. В., Галяшина Е. И. Распознавание индивидуальных и групповых акустико-перцептивных характеристик говорящего по звучащей речи / Златоустова Л. В., Галяшина Е. И. – 2000. – [Электронный ресурс] / Режим доступа : <<http://www.philol.msu.ru/rus/gorn/arso/zlat2.htm>>
14. Кузьменко Т. М. Особливості ритмічної структури фонетичного слова у німецькому спонтанному мовленні / Т. М. Кузьменко // Вісник Харківського національного ун-ту ім. В. Н. Каразіна. Серія : Романо-германська філологія. Методика викладання іноземних мов. – 2005. – № 649. – С.93–98.
15. Иванова-Лукиянова Г. Н. О ритме прозы / Г. Н. Иванова-Лукиянова // Развитие фонетики современного русского языка. – 1971. – С. 128–147.

УДК 811.163.2'373.45

Сорока О.Б.
(Львів, Україна)

НОВІ ІНШОМОВНІ СЛОВА В СУЧАСНІЙ БОЛГАРСЬКІЙ МОВІ (СПРОБА ВПОРЯДКУВАННЯ ТЕРМІНІВ ТА ДЕФІНІЦІЙ)

У статті зроблено спробу впорядкування термінів та дефініцій теорії запозичення у болгарському мовознавстві та створення цілісної термінологічної характеристики запозичень сучасного періоду. Описано терміни для позначення позиченого слова з точки зору походження, поширення, часу.

Ключові слова: болгарська мова, запозичені слова, іншомовні слова, інтернаціоналізми, новозапозичення.

В статтє сделана попытка систематизации терминов и дефиниций теории заимствования в болгарском языкознании и создания целостной терминологической характеристики заимствований современного периода. Описаны термины для обозначения новых заимствованных слов с точки зрения происхождения, распространения, времени.

Ключевые слова: болгарский язык, заимствования, иноязычные слова, интернационализмы, новые заимствования.

The attempt to systematize terms and definitions of loan-word theory in Bulgarian linguistics has been made. The author has also tried to create complete terminological characteristics of present loan-words. Terms for designation of new loan-word according to such criteria as origin, expansion and time have been described.

Key words: Bulgarian language, loan-words, foreign words, internationalisms, new loan-words.

Оновлення словникового складу мови є природнім процесом, який пов'язаний з потребами суспільства називати нові поняття, предмети та явища або перейменувати вже названі об'єкти. Зміни у лексиці кожної мови проходять кількома способами: 1) через творення нових лексем питомими засобами словотвору, 2) через переосмислення наявних лексем, тобто зміни у лексичній семантиці (розвиток нових значень) та прагматиці, 3) через запозичення з іншої мови, яке на сучасному етапі набуває неабиякого значення.

Як справедливо зауважує автор двох словників неологізмів Валентина Бонджолова, сьогодні запозичення слів – добре воно чи погане – є найпродуктивнішим шляхом поповнення болгарського лексикону новими словами [10: 6].

Проблема запозичень у мові загалом та лексичних (матеріальних) зокрема є предметом численних лінгвістичних студій в сучасній болгаристиці, однак аналіз літератури, присвяченої ролі і місцю чужомовної лексики в новітній болгарській мові, здебільшого свідчить про неузгодженість лінгвістичних понять та термінів. Хоча питання теорії і практики запозичень постійно перебувають у полі зору лінгвістів і інтерес до їх дослідження зростає, проте, узагальнювального дослідження з цієї проблематики явно не вистачає. До прикладу, не вирішено ряду питань, що стосуються запозичень новітнього періоду в мові загалом і в її різноманітних стильових розгалуженнях зокрема. Сьогодні, коли процес оновлення словникового фонду за рахунок великої кількості нових іншомовних слів значно активізувався, зростає потреба у теоретичному осмисленні відповідних понять та термінів, бо поки-що в болгарському мовознавстві не існує спільного терміна на позначення слів, які одна мова перейняла від іншої. Також нема єдності у трактуванні існуючих термінів. З огляду на це, далі детальніше зупинимося на проблемах вироблення необхідного термінологічного апарату.

Традиційно у болгарському мовознавстві запозичену лексику поділяють на *запозичення (заемки)* та *чужі слова (чуждици)*. Перші – це повністю асимільовані слова, які формально і за змістом не відрізняються від питомих болгарських. Зазвичай це ранні широко вживані запозичення, нейтральні у стилістичному відношенні, що втратили ознаки свого походження та не мають у мові синонімів, напр., *палто, костюм, балкон*. Протиставляються їм *чужі слова (чуждици)* – це позичені слова, які дублюють існуючі у болгарському лексиконі питомі одиниці, тобто мають синоніми [1; 2: 174-175; 5: 87]. Такі слова можна легко замінити «домашніми» словами, тому доцільність використання їх у мові ставиться під сумнів. Це напр., *комюнике (сьобщение), еталон (образец), консенсус (сьгласие), імунитет (неприкосновеност), електорат (избиратели)* [2: 175]. Деякі сучасні болгарські мовознавці для кваліфікації новозапозичених такого типу послугуються терміном *одноденки (еднодневки)* [14: 324]. У середині ХХ століття поодинокі захисники таких слів називали їх *етранжизмами* [9: 120].

Однак у трактуванні вищезазначених термінів спостерігаємо відмінності у працях окремих мовознавців, а подекуди і в працях одного й того ж автора. Наприклад, Т. Бояджієв використовує термін *заемки* для позначення достатньо широкого кола одиниць, які відрізняються ступенем асимільованості до фонетичних, морфологічних особливостей болгарської мови. Він зазначає, що запозиченнями є ті слова, що давно увійшли у словниковий склад мови і є широко розповсюдженими, вживаються без обмежень і не сприймаються як чужі, а за формою, використанням і функцією є невід'ємною частиною болгарського словника. Серед них науковець виділяє: а) *запозичення*, що втратили свої

зовнішні фонетичні та морфологічні ознаки чужомовності, та не сприймаються мовцями як чужорідний елемент на фоні домашньої лексики. Вони не мають точних болгарських відповідників, не мають також характерних стилістичних особливостей запозичених слів, відносяться до нейтральної лексики; б) *запозичення*, що зберегли у своєму складі деякі зовнішні ознаки свого іншомовного походження: це невластиві болгарській мові звукосполучення, суфікси та префікси... тощо. На початку їх запозичення вони мали обмежений вжиток, але оскільки використовувались у мові як єдині назви широко розповсюджених предметів понять та термінів, вони швидко розширили свій вжиток; в) *запозичення* з галузі науки політики культури та мистецтва, що вживаються у європейських мовах з приблизно чи повністю однаковою вимовою, не мають синонімів, використовуються як терміни та їх прийнято називати *інтернаціональними* [2: 175].

Натомість у передмові до «Словника іншомовних слів» зазначено, що *запозичення (заемки)* – це давно запозичені слова, іноземне походження котрих може визначити лише спеціаліст, значення їх добре відомі мовцям, тому їх не включають у словники іншомовних слів, а *чужі слова (чуждици)* – це слова у яких більшою чи меншою мірою відчутне їх іншомовне походження, напр., *аероплан, кадастр, семінар*, і саме вони вміщені у такого типу словнику. Також тут зазначено, що ця категорія слів дуже велика і різноманітна, до неї відносяться і такі загальноживані та добре відомі слова як *кіно, театр, університет*, а також багаточисельні *інтернаціоналізми*, напр., *абсцес, афазія, метизація*, і саме вони займають найбільше місце у словнику [12: 7].

Такі судження є суперечливими і не показують різниці між нібито чітко розділеними *запозиченнями (заемки)* та *чужими словами (чуждици)*. З одного боку, *запозичення* – це повністю асимільовані у мові слова, і ті слова, що є носіями певних іншомовних ознак, а також міжнародна культурна лексика і термінологія, а *чужі слова* – це непотрібні у мові слова, «двійники» питомих слів. З іншого, *запозичення* – це ті лексеми, іншомовність котрих може розпізнати спеціаліст, а *чужі слова (чуждици)* – це ті, у яких більшою чи меншою мірою відчутне іншомовне походження.

Отже, чіткого критерію розрізнення *запозичень (заемки)* і *чужих слів (чуждици)* у болгарському мовознавстві немає, ці терміни мають змішаний характер, бо кожен з них називає певною мірою одне і те саме. Мовці теж не розмежовують їх чітко, хоча при дефініюванні цих термінів мовцями окреслюється явна опозиція *добрий/поганий, свій/чужий, потрібний/непотрібний* у мові. *Чужі слова (чуждици)* мають однозначну негативну оцінку та їх засуджують навіть люди, які активно використовують їх у мовленні. Польський мовознавець Б. Вальчак, аналізуючи сучасні польські запозичення з англійської мови, що є функціонально невмотивованими, зазначив, що їх наявність у мові викликана мовною модою чи снобізмом [18: 127].

Варто зауважити, що *запозичену лексику (заєти думи)*, що прийшла з інших мов, у болгарському мовознавстві називають також *іншомовною (чужди думи)* [2: 171]. Цей термін, що вказує на іншомовне походження використовується і для номінації *запозичених слів (заемки)* і *чужих слів (чуждици)*. В українському мовознавстві трактування термінів *запозичення (заемки)* і *іншомовні слова (чужди думи)* дещо різняться. До запозичень відносять «слова, цілком засвоєні мовою, що запозичила. Запозичені слова не сприймаються мовцями як чужорідний елемент і не потребують пояснень щодо форми і значення. [15: 179]. Іншомовними вважаються слова з інших мов, які, на відміну від запозичених, не ціл-

ком засвоєні в мові, що їх запозичила. Мовці усвідомлюють їх як такі чужорідні лексеми, що зберігають ознаки свого походження. Це виявляється як у формі, так і у семантиці. Формально іншомовні слова відрізняються такими ознаками: більший чи менший ступінь незасвоєності у мові-реципієнті, можливість збереження на письмі вихідної графіки, наявність незвичиних звукосполучень, невідмінюваність частини іншомовних слів. Семантика багатьох іншомовних слова незрозуміла або недостатньо ясна для значної частини носіїв мови-позичальника, що викликає потребу у створенні спеціальних словників. У всіх сучасних мовах світу, що запозичують іншомовні слова, відбувається безперервний процес їх засвоєння, через що нерідко дуже важко провести чітку межу між ними і запозиченими словами [15: 213]. З огляду на це, у нових мовознавчих дослідженнях українські вчені теж вважають за доцільне використовувати ці терміни як синоніми [13: 241]. До певної міри в обох мовах такий поділ на *запозичення (заети думи)* та *іншомовні слова (чужеди думи)* зумовлює включення запозиченої лексики разом з питомою у загальномовні словники, а *іншомовні слова* формують реєстр спеціальних словників – «*Словників іншомовних слів*» («*Речини на чуждите думи*»). Терміну *чужі слова (чужедици)* для позначення непотрібних, функціонально невмотивованих запозичених з інших мов лексем, що дублюють питомі, засмічуючи мову, українські мовознавці не використовують.

Свідченням того, що терміни і дефініції теорії запозичення не є узгодженими і на міжмовному рівні, є переклад болгарських термінів *заета дума* і *чужедица* українською мовою як *запозичене слово* та *іншомовне слово* у «*Словнику слов'янської лінгвістичної термінології*» [17: 206-207].

Болгарські дослідники *нових запозичень* також не завжди і не цілком погоджуються з класичним поділом іншомовної лексики. Вчені зокрема наголошують на тому, що важко говорити про асиміляцію у системі мови-реципієнта, коли слово не має тривалого вжитку [6: 99]. Крім того, за наявності питомих синонімів до іншомовних слів кожна з лексем зазвичай має свою сферу вжитку, різні дериваційні потенції, неоднакові стильові характеристики, тому не може «засмічувати» словника болгарської мови, а, навпаки, збагачує його виражальними засобами. [5: 87]. Так, укладачі найновішого Словника нових слів зазначили, що часто неологізми (включно новозапозичення – з. а.) стають для існуючих у мові слів синонімами, котрі описують відомі поняття і предмети з іншого боку, з метою виразити відношення, надати нюансу, уточнити значення чи просто модернізувати висловлювання, напр., *тийнейджър* замість *юноша* [11: 5]. Звичайно, не всі нові слова можна оцінювати як бажані у мові, багато з них потрапляють у неї через необдумані висловлювання чи надмірну показову інтелектуальність. Але природним регулятором надходження та закріплення лексичних інновацій є насамперед мовна практика, тому не всі нові запозичення мають однакові перспективи з огляду на їх утвердження в сучасній болгарській мові. Частина з них стане повноцінними лексичними одиницями – інші відійдуть на периферію або взагалі вийдуть з вжитку через деактуалізацію певних понять чи явищ. Деякі залишаться «вічними» *чужими словами* та активно конкуруватимуть із питомими відповідниками, як це, наприклад, сталося у болгарській мові зі словом *мерси*, котре вистояло понад сторічну боротьбу за виживання.

З огляду на те, вважаємо, що термін *чужі слова (чужедици)* є неефективним та непотрібним для опису сучасного позиченого лексичного матеріалу. Терміни *запозичені слова (заемки)* та *іншомовні слова (чужеди думи)* пропонуємо вживати як синоніми. Вважаємо,

що опис усіх запозичених з інших мов слів показує об'єктивну картину сучасної присутності іншомовної лексики у болгарській мові. Непотрібне у мові відсторонитися мовцями, а це нам може показати лише часова дистанція.

Одностайними є болгарські й українські мовознавці у тому, що активно використовують терміни, які базуються на генетичній належності іншомовних слів до мов-джерел: *англіцизми, англомериканізми* – запозичення з *англійської*, запозичення з *французької, германізми* – запозичення з *німецької*, запозичення з *італійської*, запозичення з *іспанської, росіянізми* – запозичення з *російської*, *українізми* – запозичення з *української* тощо. А це означає, що вони є абсолютними відповідниками в обох мовах і дає можливість точного опису відповідних груп лексики.

Особливе місце серед болгарських запозичень, зокрема новітніх, посідають *інтернаціоналізми (интернационализми)*. Їх у болгарському мовознавстві називають і запозиченнями, і іншомовними словами, і чужими словами. Однак, відомий болгарський мовознавець академік Михайл Віденов стверджує, що термін *іншомовні слова* стосовно частини нових слів іншомовного походження неточний та неправильний. Вчений погоджується з тим, що *інтернаціоналізми* – це дійсно іншомовні за походженням слова, але вони є результатом не білінгвальної інтерференції, а лексикою особливого наднаціонального статусу, спільноєвропейською. На думку вченого, нові запозичені з англійської мови слова – це *інтернаціоналізми*, без яких офіційна болгарська мова, з європейської точки зору мала б провінційний характер [3: 277].

Поняття *інтернаціоналізми* у болгарському мовознавстві теж має багато потрактувань, а також синонімів: *інтернаціональна (міжнародна) культурна лексика та термінологія (интернационална (международна) культурна лексика и терминология)*. І в болгарській, і в українській лінгвістиці *інтернаціоналізми* зазвичай називають слова, що оформлені за фонетичними та морфологічними нормами кожної окремої мови, та живаються паралельно з одним і тим самим значенням у багатьох споріднених та неспоріднених мовах (мінімум у трьох, хоча б дві з яких не споріднені). Особливим призначенням *інтернаціоналізмів* є їхнє покликання називати певні денотати з області науки та техніки, суспільно політичного життя, економіки, літератури, мистецтва, спорту, [2: 194; 4: 70; 8: 75], тобто такі одиниці передусім називають міжнародні поняття наукової та культурної сфери. Переважна більшість *інтернаціоналізмів* – це запозичення з класичних – грецької та латинської – мов або штучно створені слова на основі їхніх морфем. Джерелом *інтернаціоналізмів* може бути й конкретна національна мова, котра спричинилася до розповсюдження міжнародних слів у багатьох мовах світу. [2: 196; 7: 70]. Отже, цілком виправдано називати велику частину нових англіцизмів – *інтернаціоналізмами*, а англійську мову, що спричинилася до їхнього розповсюдження, потужним джерелом інтернаціоналізації лексичного складу болгарської та інших європейських мов.

Важливим є і те, що *інтернаціоналізми* зазвичай виконують в мові функцію термінів, хоча в науковій літературі зустрічаємо також поділ їх на *науково-технічні терміни*, які є результатом контактування народів і країн з високим розвитком цивілізації на рівні високорозвинених національних мов (*мікроскоп, комп'ютер, вінчестер*) та *нетермінологічні інтернаціоналізми*, які можуть запозичуватися з будь-яких мов. Наприклад, назви рослин з мови американських індіанців стали назвами виробів *тамат, шоколад, какао*, утвердилися в мовах світу й назви тварин: *пума, ягуар, лама*, [7: 77].

Вважаємо, що термін *інтернаціоналізм* є серед тих, які активно описують та пояснюють нову запозичену лексику і є невід'ємною частиною термінологічного апарату теорії запозичення болгарської мови на сучасному етапі.

З точки зору часового критерію, синонімом до аналізованих термінів виступає термін *неологізм* (*неологізмъ, нова дума*). Термінологічне визначення *неологізма* також неоднозначне. Найбільш вдалу його дефініцію, на нашу думку, дає чеська дослідниця О. Мартинцова, котра вважає неологізмами назви, які характеризуються ознакою новизни по відношенню до їх виникнення, котрі марковані хоча б в деяких аспектах з огляду на існуючий набір лексичних одиниць та котрі все ще не інтегрувались повністю у семантичну, формальну та стильову організацію літературної лексики, але мають на це потенційні можливості [16: 118]. Що стосується *неологізмів-запозичень*, то на думку болгарського лексиколога Т. Бояждієва, вони несуть із собою більш сильне відчуття новизни, ніж інші *неологізми*, оскільки їхня коренева морфема, що належить до іншої мовної системи, нерідко є незрозумілою для носіїв мови-реципієнта [2: 253]. Нововведені у лексичну систему *нові іншомовні слова* зберігають характер неологізмів доти, доки носії мови відчують у них «новизну» і усвідомлюють їх як «нові» за формою та значенням та залишаються ними доти, доки повністю не будуть освоєні мовою і не ввійдуть до активного запасу лексики, або не відійдуть до пласту архаїзмів. Тривалість часового відрізка, в рамках якого нові явища лексики або лексичної семантики розглядаються як неологізми, встановлюється на розсуд вченого-дослідника, залежно від аспекту дослідження, і в одному дослідженні вона може не перевищувати року, а в іншому тривати довший період часу.

Оскільки, великою частиною неологізмів є лексика, запозичена з інших мов, це дає можливість на сучасному етапі включати терміни: *новозапозичення, неозапозичення, нові інтернаціоналізми, запозичення-інновації, лексичні інновації іншомовного походження, англонеологізми* до термінологічного апарату теорії запозичення.

Отже, нові іншомовні слова, незалежно від їхнього статусу в сучасній болгарській мові як мови-реципієнта, є важливим складником лексичної системи, а процес запозичення на сучасному етапі розвитку – потужним засобом оновлення її лексикону на різних стильових зрізах.

З аналізу термінів на позначення нових позичених слів та їхніх дефініцій стає очевидним, що в болгарському мовознавстві немає чіткості та послідовності у вживанні та трактуванні термінів на позначення слів, запозичених з інших мов. А це створює додаткову проблему перекладу їх українською мовою. Тому вважаємо, що на сучасному етапі по відношенню до нової запозиченої лексики доцільно буде вживати терміни *запозичені слова (заемки), іншомовні слова (чужди думи)* як синоніми, а від терміна *чужі слова (чуждици)* варто відмовитись, оскільки кваліфікувати нові іншомовні слова за ознакою потрібне/непотрібне недоцільно, адже потрібність чи непотрібність у мові якогось іншомовного слова, що є синонімом для питомого, може показати лише його функціональна активність та часова дистанція. Бо наявність синонімів не завжди означає засмічення мови, а навпаки її збагачення.

З огляду на різні критерії поділу запозиченої лексики нового періоду, вважаємо, що у болгарській мові та мовознавчих дослідженнях доцільно оперувати термінами *іншомовні слова та слова, запозичені з інших мов*, відповідно за мовами. Зважаючи на поширеність нових співвідносних запозичень у різних мовах терміном – синонімом до іншомовних

слів слід вважати *інтернаціоналізми*. Також з позиції функціонування нової запозиченої лексики на певному часовому зрізі до її термінологічного апарату варто відносити терміни-синоніми *запозичені неологізми, неологізми-запозичення, новозапозичення, неозапозичення, нові запозичення, лексичні інновації іншомовного походження, інновації-запозичення*. Саме вище описані терміни характеризують новий пласт лексики, що прийшла на сучасному етапі у болгарську мову з інших мов та є кістяком болгарської теорії запозичення на сучасному етапі розвитку сучасної болгарської літературної мови.

ЛІТЕРАТУРА

1. Андрейчин Л. Из историята на нашето езиково строителство / Режим доступу: http://promacedonia.com/la/la3_11.html
2. Бояджиев Т. Българска лексикология: монография / Тодор Бояджиев. – София: Издателска къща «Анубис», 2007. – 368 с.
3. Виденов М. Увод в социолінгвистиката. / Михаил Виденов. София: Делфи, 2000. – 324с.
4. Єрмоленко С.Я. Українська мова. Короткий глумачний словник лінгвістичних термінів / С.Я. Єрмоленко, С.П. Бибик, О.Г. Тодор. – К. : „Либідь”, 2001. – 222 с.
5. Зидарова В. Очерк по българска лексикология / Ваня Зидарова. Пловдив: Пловдивско университетско издателство, 1998. – 176с.
6. Йорданова Л. Неологизмите в българския книжовен език / Людмила Йорданова // Въпроси на българската лексикология. [Съст. П. Пашов]. – София, 1978. – С. 85-101.
7. Коваль-Костинська О. К., Паламарчук О. Л. Про лексико-семантичне й стилістичне освєнення запозичень у українській, російській, болгарській та чеській мовах / Оксана Коваль-Костинська, Олена Паламарчук // Вісник Київського університету. Літературознавство. Мовознавство. – Київ, 1989. – № 31. – С. 74 -79
8. Манолова Л. Речник на лингвистичните термини в българския език / Лилия Манолова. – София: Наука и изкуство, 1999. – 202с.
9. Москов М. Борба срещу чуждите думи в българския книжовен език / Моско Москов: монография. – София: Изд. на БАН, 1958. – 144с.
10. Речник на новите думи в съвременния български език [В. Бонджолова, А. Петкова]. – Велико Търново: Слово, 1999. – 140 с.
11. Речник на новите думи в българския език. [Е. Пернишка, Д. Благоева, С. Колковска]. – София: Наука и изкуство, 2010. – 516с.
12. Речник на чуждите думи в българския език [Милев, А., Николов Б., Братков Й.]. – София: Наука и изкуство, 2003. – 904 с.
13. Стишов О. Українська лексика кінця ХХ століття (на матеріалі мови засобів масової інформації) / О.А. Стишов. – К. : Видавн. центр КНЛУ, 2003. – 388 с.
14. Стоичкова С. Након думи еднoдневки в съвременния български език / С. Стоичкова, М. Николова-Чернодринска // Изследвания по фразеология, лексикология и лексикография. В памет на дфн Кети Анкова-Ничева. Ред. Ст. Калдиева-Захариєва, Л. Крумова-Цветкова. София: АИ Марин Дринов, 2008. – С. 324-328
15. Українська мова. Енциклопедія / за ред. Русанівського В.М., Таранєнка О.О. і кол. – К. : „Українська енциклопедія”, 2004. – 822 с.

16. Martincová O. Problematika neologismů v současné spisovné češtině / Olga Martincová.. – Praha : PF UK, 1983. – 160 s.
17. Slovník slovanské lingvistické terminologie / [Vědecký redaktor prof.dr. Alois Jedlička]. – Praha: Academia, 1977. – S. 206-207. ???
18. Walchak B. Norma językowa wobec elementów obcego pochodzenia / Bogdan Walczak // Kultura języka dziś, Pod red. W. Pisarka i H. Zgółkowej. Poznań. – 1995. – S. 120-133

УДК 81'37

Каранетова Е.Г.
(Минск, Беларусь)

РЕПРЕЗЕНТАЦИЯ УСЛОВИЙ ВОСПРИЯТИЯ В СЕМАНТИКЕ АНГЛИЙСКИХ ПЕРЦЕПТИВНЫХ ГЛАГОЛОВ

Статья посвящена особенностям семантики английских перцептивных глаголов. Внимание автора сосредоточено на проблеме отражения в глагольной семантике типовой ситуации восприятия и ее отдельных аспектов. Проведенное исследование позволяет расширить традиционное понимание ситуации восприятия, в котором отражается ее онтология и которая репрезентирована в семантике лексических единиц фиксацией субъекта, объекта и процесса восприятия. Отражая фрагмент ситуации восприятия «условия восприятия», семантика английских перцептивных глаголов задает дополнительные ориентиры внутри ситуации восприятия, в качестве которых выступают субъекты и объекты, затрудняющие восприятие или создающие условия для восприятия.

Ключевые слова: глагол, семантика, перцептивные глаголы, перцептивный признак, ситуация восприятия.

The article is devoted to semantics of verbs of perception in modern English. The author concentrates on the problem of representation of the typical situation of perception and its certain aspects in the meaning of verbs. The conducted research enables to broaden the traditional understanding of the situation of perception based on the ontology of the latter, which is represented by the following semantic features: the subject of perception, the object of perception, the process of perception. Representing the fragment of reality "conditions of perception" semantics of English verbs draws additional marks within the situation of perception. These semantic features are: subjects and objects, hindering perception and, vice versa, encouraging it.

Key words: the verb, semantics, verbs of perception, perceptual properties, the situation of perception.

В научной литературе не раз высказывалась мысль о том, что каждый естественный язык отражает способ восприятия мира, характерный для его носителей. Иными словами, в языке репрезентирована наивная модель (или картина) мира [1: 629]. Как отмечает Н.Ю. Шведова, именно лексическая система языка «открывает перед нами